2021

Raport o stanie gminy Wałbrzych za rok 2020

USŁUGI KOMUNALNE

URZĄD MIEJSKI W WAŁBRZYCHU

WAŁBRZYCH, MAJ 2021

SPIS TREŚCI

1 ILOŚCI ODPADÓW KOMUNALNYCH WYTWARZANYCH NA TERENIE GMINY WAŁBRZYCH 2

1.1 Ilość poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych odebranych od właścicieli nieruchomości z terenu gminy Wałbrzych oraz zebranych w PSZOK w 2019 i 2020 r. 3

1.2 Ilości selektywnie zebranych/odebranych odpadów komunalnych z terenu gminy Wałbrzych w latach 2019 – 2020 w Mg 4

1.3 Zestawienie kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz przypisów opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w 2019 i 2020 r. 5

2 PROGRAM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ REALIZOWANY W 2020 ROKU 6

3 CMENTARNICTWO 8

3.1 Wykorzystanie powierzchni cmentarzy 8

3.2 Ilość miejsc grzebalnych 9

3.3 Ilość pochowanych na poszczególnych cmentarzach 10

3.4 Utrzymanie cmentarzy komunalnych na terenie Wałbrzycha 11

4 SIEĆ ZAOPATRZENIA WAŁBRZYCHA W WODĘ 12

4.1 Jakość wody pitnej 15

5 SYSTEM KANALIZACYJNY 16

5.1 Inwestycje i remonty sieci kanalizacyjnej 17

1 ILOŚCI ODPADÓW KOMUNALNYCH WYTWARZANYCH NA TERENIE GMINY WAŁBRZYCH

W 2020 roku ilość odebranych i zebranych odpadów komunalnych na terenie gminy Wałbrzych według danych przekazanych przez firmy odbierajcie i zbierające odpady komunalne wyniosła 35 799,12 Mg.

Całkowita ilość zebranych odpadów komunalnych w dwóch Punktach Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych na terenie miasta Wałbrzycha wyniosła 1 868,90 Mg.

Całkowita ilość zebranych odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, które zamieszkują mieszkańcy i właścicieli nieruchomości, których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne wyniosła 207,08 Mg.

Dodatkowo odebrano przeterminowane leki z aptek w ilości 2,14 Mg.

Przeliczenie wszystkich odebranych i zebranych odpadów komunalnych daje w przybliżeniu 359 kg rocznie na jednego mieszkańca. Do uzyskania wyniku została przyjęta liczba 99 454 mieszkańców, według danych z Biura Ewidencji Ludności tut. Urzędu, na dzień 31.12.2020 r.

W 2020 r. kontynuowano model systemu gospodarowania odpadami komunalnymi zakładający selektywną zbiórkę z podziałem na główne frakcje, takie jak:

- odpady zmieszane (pozostałe z wysegregowania innych frakcji),
- zmieszane odpady opakowaniowe,
- butelki PET,
- odpady opakowaniowe z papieru i tektury,
- odpady opakowaniowe ze szkła.

W okresie od stycznia do kwietnia odbierane były popioły i żużle z palenisk domowych, a od początku kwietnia do końca listopada odbierano selektywnie zebrane odpady zielone.

Na terenie miasta funkcjonują dwa nowoczesne Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) przy ul. Stacyjnej oraz przy ul. Beethovena gdzie mieszkańcy mogą oddawać odpady wielkogabarytowe, zużyte opony oraz zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, w związku z czym nie była prowadzona akcja zbierana odpadów wielkogabarytowych w formie wystawki.

Utrzymane natomiast zostały kwartalne zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego bezpośrednio od mieszkańców oraz poświąteczna zbiórka choinek.

W roku 2020 gmina Wałbrzych podjęła współpracę z firmą MB Recycling Sp.z o.o, w wyniku której na terenie miasta ustawiono 16 specjalistycznych czerwonych pojemników do zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego tzw. elektryczne śmieci.

Zgodnie z nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wprowadzony został obowiązek selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, a co za tym idzie uchwałą zmienione zostały deklaracje oraz podniesione zostały stawki opłat za odpady komunalne z 12 zł od osoby na 27 zł, w przypadku braku realizacji obowiązku selektywnej zbiórki odpadów komunalnych opłata wynosi dwukrotność stawki podstawowej tj. 54 zł.

Nieruchomości niezamieszkałe poza budynkami urzędu miasta Wałbrzycha, jednostkami organizacyjnymi miasta Wałbrzycha oraz pozostałymi nieruchomościami wynikającymi z uchwały, zostały wyłączone z systemu.

Dla zabudowy jednorodzinnej wyposażonej w kompostownik wprowadzone zostało uchwałą zwolnienie z części opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w wysokości 1 zł od miesięcznej opłaty za gospodarowanie odpadami od mieszkańca).

1.1 ILOŚĆ POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW ODPADÓW KOMUNALNYCH ODEBRANYCH OD WŁAŚCICIELI NIERUCHOMOŚCI Z TERENU GMINY WAŁBRZYCH ORAZ ZEBRANYCH W PSZOK W 2019 I 2020 R.

Tabela 1. Ilość poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych odebranych od właścicieli nieruchomości

Kod odpadu	Rodzaj odpadu wg kodu	Ilość [Mg]			
		Odebrane od właścicieli z terenu nieruchomości		Zebrane w PSZOK	
		2019	2020	2019	2020
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	31 011,306	23 493,74	–	-
15 01 06	Pozostałe odpady opakowaniowe	4 775,388	3 905,00	–	-
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	1 082,310	516,25	4,66	14,64
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	1 106,369	1 202,35	8,20	27,50
15 01 07	Opakowania ze szkła	1 309,810	1 511,81	–	2,96
15 01 10*	Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone	–	-	1,60	10,72
20 01 02	Szkło	-	-	0,94	-
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	805,886	1 195,80	163,18	149,77
20 01 33*	Baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami wymienionymi w 16 06 01, 16 06 02 lub 16 06 03 oraz baterie niesortowane i akumulatory zawierające te baterie	–	-	-	-
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	1,580	-	39,45	79,48
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	–	-	13,40	0,06
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	1 173,880	-	770,32	1 076,92
16 01 03	Zużyte opony	0,980	-	96,50	91,50

17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	7,640	-	-	-
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	–	-	250,48	415,33
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,180	-		0,05
20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	–	-	0,57	-
20 03 99	Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	–	326,14	-	-
	Łącznie [Mg]	**41 871,529**	**32 151,09**	**972,07**	**1 868,93**

W porównaniu do lat poprzednich, w roku 2020 r. zmniejszyła się ilość odbieranych odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości objętych gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi natomiast nastąpił znaczny wzrost oddawanych przez mieszkańców odpadów do PSZOK, w szczególności odpadów wielkogabarytowych, zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych, papieru i tektury oraz tworzyw sztucznych.

1.2 ILOŚCI SELEKTYWNIE ZEBRANYCH/ODEBRANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH Z TERENU GMINY WAŁBRZYCH W LATACH 2019 – 2020 W MG

Tabela 2. Ilość poszczególnych rodzajów odpadów selektywnie odebranych z terenu Gminy Wałbrzych

Rodzaje odpadów	Lata	
	2019	**2020**
Opakowania z tworzyw sztucznych	1 222,73	602,46
Pozostałe odpady opakowaniowe	4 880,95	3 936,77
Opakowania ze szkła/szkło	1 325,39	1 521,14
Opakowania z papieru i tektury/ papier i tektura	1 133,32	1 305,29
Odpady wielkogabarytowe	1 944,20	1 076,96
Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	54,43	82,14
Odpady z remontów	258,30	415,33
Zużyte opony	97,48	91,49
Odpady ulegające biodegradacji	938,25	1 345,57
Popiół i żużel z palenisk domowych	596,30	445,48

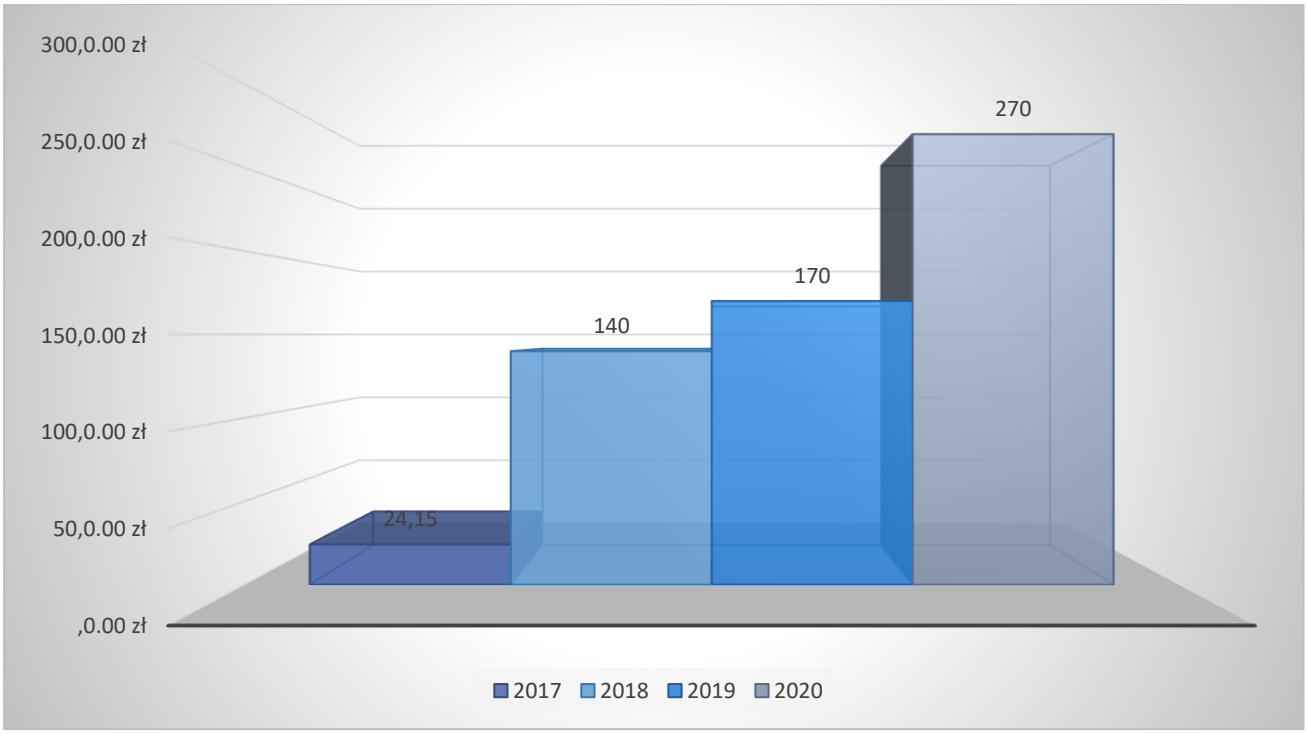

1.3 ZESTAWIENIE KOSZTÓW FUNKCJONOWANIA SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI ORAZ PRZYPISÓW OPŁAT ZA GOSPODAROWANIE ODPADAMI KOMUNALNYMI W 2019 I 2020 R.

Tabela 3. Zestawienie kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

Lata	Poniesione koszty funkcjonowania systemu [zł]	Przychody z opłat [zł]
2019	28 983 451,29	18 018 397,39
2020	28 199 157,41	30 598 197,03

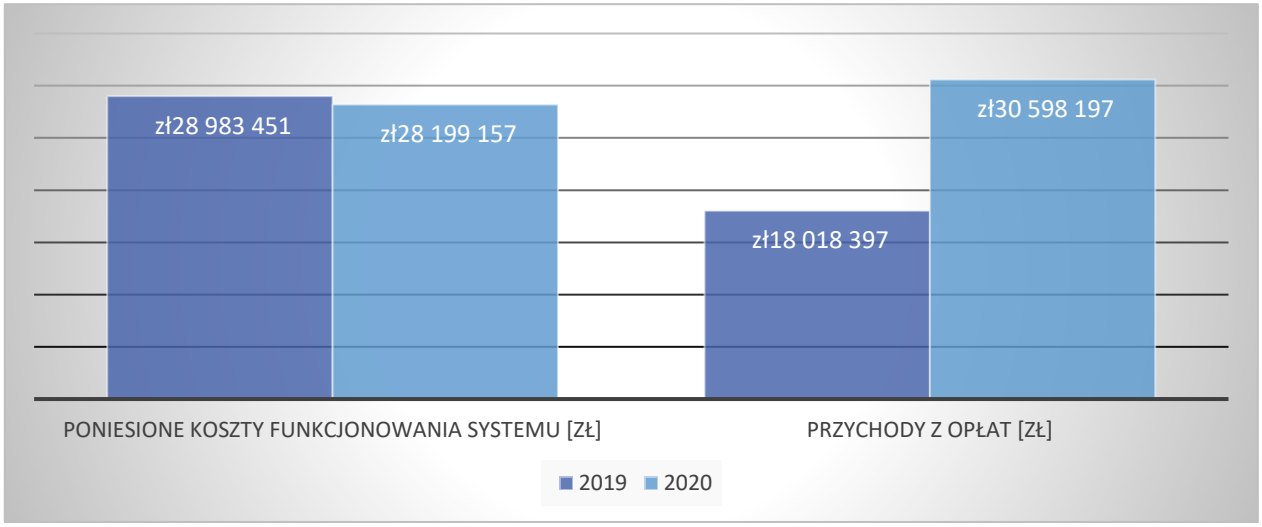

W roku 2020 wpływy z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi pokryły koszty ponoszonych na funkcjonowanie systemu. Zwiększone wpływy spowodowane były wzrostem stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, szczegółową weryfikacją oraz kontrolą osób zamieszkujących na danej nieruchomości oraz szeregu działań edukacyjnych prowadzonych na terenie miasta, które spowodowały spadek ilości odpadów.:

Tabela 4. Stawki opłat za składowane odpadów

LATA			
2017	2018	2019	2020
24,15	140 zł	170 zł	270 zł

Wykres 1. Wzrost stawki opłat za składowane odpadów.

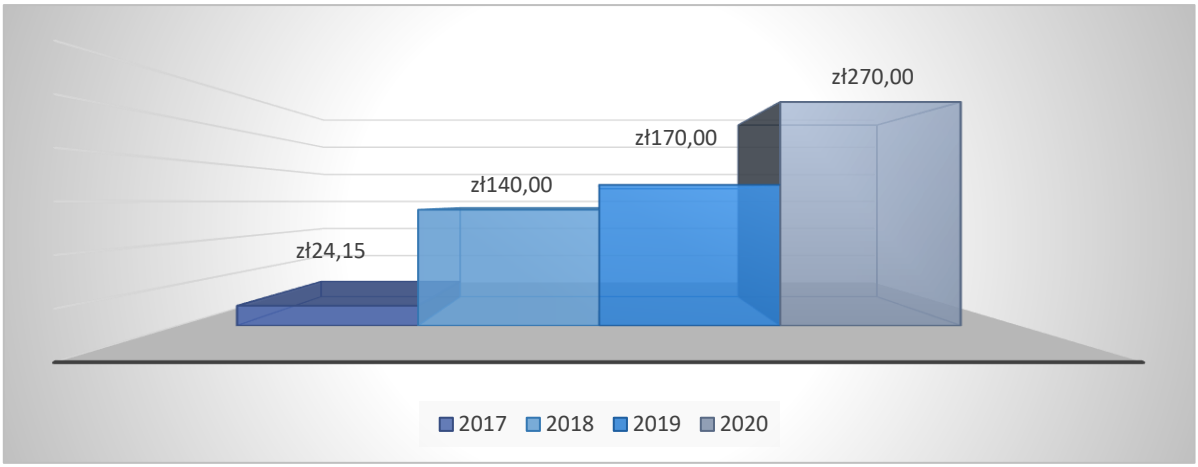

W dalszym ciągu na krajowym rynku brakuje odbiorców, którzy przyjmowaliby tworzywa sztuczne i makulaturę. Rośnie też ilość odpadów opakowaniowych, za które producenci do dziś nie ponoszą odpowiedzialności.

2 PROGRAM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ REALIZOWANY W 2020 ROKU

Dążąc do zwiększenia efektywności selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, w 2020 r., podobnie jak w latach ubiegłych, prowadzono intensywną edukację ekologiczną mieszkańców Wałbrzycha w zakresie ograniczania ilości wytwarzanych odpadów oraz prawidłowego postępowania z nimi postępowania.

W celu realizacji programu edukacji w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi złożony został wniosek do WFOŚiGW na realizację zadania pn. **„NIE MARNUJĘ-KOMPOSTUJĘ. NIE MARNUJĘ-ODZYSKUJĘ”.**

Celem programu edukacyjnego było podniesienie świadomości ekologicznej dot. ograniczenia zanieczyszczania środowiska, zmniejszenia ilości odpadów (poprzez świadome zakupy), wzrostu wiedzy i umiejętności w zakresie stosowania zasad przyczyniających się do ochrony środowiska, ograniczania zakupu foliowych toreb, umiejętności ponownego wykorzystania produktu, wzrostu poczucia odpowiedzialności za środowisko.

Realizowany w ramach zadania program miał zasięg lokalny i ukierunkowany był na obszar powiatu - Miasto Wałbrzych. Projektem objętych zostało ok. 100 tys. osób (dzieci, młodzież i dorosłych mieszkańców Wałbrzycha). Głównym celem zajęć było podniesienie wiedzy w zakresie postępowania z odpadami oraz podniesienie świadomości i wrażliwości ekologicznej, kształtowanie prawidłowych nawyków w zakresie postępowania z odpadami, a także zwiększenie aktywności w zakresie podejmowania konkretnych działań proekologicznych.

Duży nacisk położono na konieczność korzystania z własnych woreczków do pakowania zakupowanej żywności oraz z toreb na zakupy wielokrotnego użytku. Szczególną uwagę zwrócono również na zbyt konsumpcyjny styl życia, który jest przyczyną powstawania odpadów, zachęcano do rezygnacji kupowania rzeczy, których tak naprawdę nie potrzebujemy, stawiając na ponowne użycie przedmiotów, przekazywanie, okazjonalne wypożyczanie. W toku warsztatów osiągnięto cele założone w projekcie, ale również udało się wyczulić uczestników na potrzebę ochrony środowiska naturalnego, uwrażliwić na piękno przyrody oraz ukształtować postawę szacunku dla przyrody i jej piękna. Ważnym elementem było propagowanie ekologicznego stylu życia. Uczestnicy wyrazili chęć życia zgodnie z prawami przyrody oraz konieczność prawidłowej gospodarki odpadami, takiej, która pozwoli zmniejszyć ilość odpadów trafiających na składowiska.

Zrealizowaniu założonych celów służyły następujące zadania edukacyjne, prowadzone w ramach programu edukacji ekologicznej:

1. Warsztaty ekologiczne pod hasłem "Nie marnuję- kompostuję. Nie marnuję-odzyskuję." przeprowadzane:

    a) w placówkach szkolnych, szkołach podstawowych (klasy I) na terenie miasta Wałbrzycha. Celem warsztatów było ugruntowanie wiedzy w zagadnieniach ekologicznych dotyczących obszarów: odpady, woda, energia, powietrze, zwierzęta, las i świadome zakupy.

    b) w siedzibach Rad Wspólnot Samorządowych na terenie miasta Wałbrzycha oraz instytucjach miejskich: Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii, Środowiskowym Domu Samopomocy oraz w Domu Seniora również w terminie od września do października 2020 r. Zajęcia odbyły się w formie wykładów, warsztatów kreatywnego wykorzystania odpadów.

Cele ogólne warsztatów: kształtowanie postawy proekologicznej oraz krzewienie świadomości ekologicznej, dostrzeganie zagrożeń ekologicznych; dostrzeganie konieczności dbania o środowisko naturalne i kształtowanie ekologicznego zachowania; wiedza, jak minimalizować ilość wytwarzanych odpadów przez racjonalne dokonywanie zakupów; wiedza, dlaczego podczas zakupów warto zwracać uwagę na rodzaj opakowania produktów; wiedza, jaki wpływ na ilość wytwarzanych odpadów komunalnych u źródła i na otaczające środowisko naturalne ma planowanie zakupów oraz rozważne ich dokonywanie.

c) w ramach organizowanych przez gminę spotkań obywatelskich tzw. Kawiarenek Obywatelskich zostało przeprowadzone spotkanie z mieszkańcami w „Złotej Stacji”. Mieszkańcy wysłuchali prelekcji nt. „Pszczoły mają moc! I to nie byle jaką.” Uczestnicy spotkania dowiedzieli się o zwyczajach pszczół o tym jak wspomagać owady mieszkające w mieście oraz o właściwościach zdrowotnych wytwarzanych przez pszczoły produktów.

Uczestnicy wszystkich warsztatów wykonali płyn dezynfekujący do rąk z naturalnych składników.

2. Przeprowadzenie akcji ekologicznej polegającej na zbiórce zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Zakres działań obejmował uruchomienie dwóch stacjonarnych punktów zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego na terenie miasta Wałbrzycha oraz indywidualne odbiory bezpośrednio z domu. Akcja organizowana 4 razy w roku w miesiącach: kwiecień, czerwiec, wrzesień, grudzień. W ramach akcji zorganizowane zostały stoiska dla dzieci i dorosłych, których celem było pogłębienie świadomości mieszkańców miasta Wałbrzycha nt. zasad gospodarowania odpadami komunalnymi, w szczególności w zakresie selektywnej zbiórki surowców.

Na rok 2020 r. również został przygotowany i złożony w miesiącu lutym wniosek do WFOŚiGW. W ramach pozyskanych środków planuje się podjęcie zintegrowanych działań mających na celu edukowanie mieszkańców Wałbrzycha w zakresie:

- unikania niepotrzebnych opakowań,
- dokonywania świadomych zakupów tzn. kupowania artykuły codziennego użytku, takie jak proszek do prania czy woda mineralna w większych opakowaniach,
- unikania artykułów jednorazowych.

3 CMENTARNICTWO

Tabela 5. Liczba cmentarzy znajdujących się na terenie gminy Wałbrzych

Cmentarze wyznaniowe					Cmentarze Wojenne	Cmentarze Komunalne
Katolickie	Żydowskie	Protestanckie	Prawosławne	Inne	1	3
9	1	-	-	-		

3.1 WYKORZYSTANIE POWIERZCHNI CMENTARZY

Tabela 6. Wykorzystanie powierzchni cmentarzy

L.p.	Cmentarze		pow. Ogólna (w ha)	pow. wykorzystana ha %		pow. do wykorzystania ha %	
	komunalne	parafialne i wyznaniowe					
1	ul. Moniuszki		5,1921	5,1921	100	0	0
2	ul. Żeromskiego		6,8817	6,8128	99	0,0688	1
3	ul. Cmentarna		3,9977	3,5117	88	0,4797	12
	RAZEM:		**16,0715**	**15,5166**	**96**	**0,5485**	**4**
4		ul. Wyszyńskiego	1,4233	1,4233	100	0	0
5		ul. Wieniawskiego	0,6800	0,6800	100	0	0

6		ul. Orkana	0,8340	0,5838	70	0,2502	30
7		ul. 11 Listopada 61/Pułaskiego	2,5000	1,9250	77	0,5750	23
8		ul. Pułaskiego	2,6624	2,1565	81	0,5059	19
9		ul. Piaskowa	0,6800	0,4148	61	0,2652	39
10		ul. Przemysłowa	3,2370	3,2370	100	0	0
11		ul. Poznańska	3,5543	3,0212	85	0,5331	15
12		cmentarz Gminy Żydowskiej przy ul. Moniuszki	0,4000	0,3160	79	0,0840	21
13		ul. Podgórska	0,6800	0,4216	62	0,2584	38
	RAZEM:		**16,6510**	**14,1792**	**85**	**2,4718**	**15**
		OGÓŁEM:	**32,7225**	**29,6958**	**90**	**3,0203**	**10**

3.2 ILOŚĆ MIEJSC GRZEBALNYCH

Tabela 7. Ilość miejsc grzebalnych

L.p.	Cmentarze		Ilość miejsc grzebalnych (tradycyjnych)	
	komunalne	**parafialne i wyznaniowe**	**wykorzystanych do XII 2020**	**do wykorzystania**
1	ul. Moniuszki		12996	Miejsca odzyskane po grobach nieopłaconych oraz groby urnowe
2	ul. Żeromskiego		6715	40 – groby ziemne oraz miejsca po grobach nieopłaconych 50– groby urnowe 14 – grobowców urnowych rodzinnych
3	ul. Cmentarna		6733	70 – groby ziemne (przygotowano nową kwaterę) 50 – groby urnowe 2 grobowce głębinowe murowane
	RAZEM:		**26 444**	**ok 350**
4		ul. Wyszyńskiego	brak danych	0
5		ul. Wieniawskiego	brak danych	0
6		ul. Orkana	310	190
7		ul. 11 Listopada 61/Pułaskiego	6600	1400
8		ul. Pułaskiego	2230	295
9		ul. Piaskowa	5600	2500
10		ul. Przemysłowa	12867	0
11		ul. Poznańska	5100	620
12		cmentarz Gminy Żydowskiej przy ul. Moniuszki	brak danych	brak danych

		ul. Podgórska	550	250
	RAZEM:		**32257***	**5255***
	OGÓŁEM:		**58701***	**5605***

(*) informacje niepełne ze względu na brak danych z niektórych parafii

DODATKOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE CMENTARZY KOMUNALNYCH:

22 grudnia 2020 roku Rada Miejska Wałbrzych przyjęła Uchwałę Nr XXIX/313/20 w sprawie wprowadzenia Regulaminu korzystania z cmentarzy komunalnych położonych na terenie Gminy Wałbrzych.

Cmentarz przy ul. Moniuszki

Wypełniony w 100%. Ewentualne pochówki wykonywane są na miejscach odzyskanych po grobach zaniedbanych i nieopłaconych, ponadto wykorzystywane są nieliczne miejsca pozwalające na usytuowanie grobów urnowych. Planowana jest budowa kolejnych kolumbariów. Na cmentarzu przy ul. Moniuszki nie ma możliwości budowy nowych kwater pod pochówki.

Cmentarz przy ul. Cmentarnej

Wypełniony w 90%. Do dyspozycji pozostaje ok. 1 % cmentarza, z czego 5% jest przygotowane pod pochówki, co wystarczy na ok. 2 lata, ponadto systematyczna likwidacja grobów nieopłaconych pozwala odzyskać kolejne miejsca (ok. 40 miejsc pod groby tradycyjne, 45 groby urnowe). Natomiast 5% wymaga prac ziemnych przy użyciu ciężkiego sprzętu. Po przygotowaniu tej części uzyskamy dodatkowo ok. 250 miejsc.

Cmentarz przy ul. Żeromskiego

Część cmentarza przygotowana pod pochówki wypełniona jest w 99%. Pozostałe 1% (ok. 40 miejsc pod groby ziemne i ok. 50 miejsc pod groby urnowe) wystarczy na ok. 1 rok. Do dyspozycji pozostaje 14 grobowców urnowych rodzinnych. Jednocześnie pochówki wykonywane będą w miejscach odzyskanych po grobach zaniedbanych i nieopłaconych. Do cmentarza przy ul. Żeromskiego należy działka nr 290/2 obecnie niezagospodarowana. Po przystosowaniu tej działki na potrzeby cmentarza uzyskamy ok. 3000-4000 miejsc w zależności od tego jak będą się kształtować proporcje pochówków tradycyjnych do urnowych.

3.3 ILOŚĆ POCHOWANYCH NA POSZCZEGÓLNYCH CMENTARZACH

Tabela 8. Ilość pochowanych na poszczególnych cmentarzach.

L.p.	Cmentarz		Ilość pochowanych
	komunalne	**parafialne i wyznaniowe**	**2020 rok**
1	ul. Moniuszki		329
2	ul. Żeromskiego		208
3	ul. Cmentarna		140
	RAZEM:		**568**

4		ul. Wyszyńskiego	brak danych
5		ul. Wieniawskiego	brak danych
6		ul. Orkana	brak danych
7		ul. 11 Listopada 61/Pułaskiego	131
8		ul. Pułaskiego	81
9		ul. Piaskowa	205
10		ul. Przemysłowa	220
11		ul. Poznańska	131
		ul. Podgórska	145
12		cmentarz Gminy Żydowskiej przy ul. Moniuszki	brak danych
	RAZEM:		**793***
	OGÓŁEM POCHOWANYCH:		**1470***

(*) informacje niepełne ze względu na brak danych z niektórych parafii

	ILOŚĆ ZAREJESTROWANYCH AKTÓW ZGONÓW W WAŁBRZYCHU:/dane z Wałbrzyskiego	2170*

(*uzyskane z Urzędu Stanu Cywilnego)

3.4 UTRZYMANIE CMENTARZY KOMUNALNYCH NA TERENIE WAŁBRZYCHA

W związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020 r. na cmentarzach komunalny położonych na terenie Gminy Wałbrzych zostały wprowadzone szczególne ostrożności zachowania bezpieczeństwa.

W trosce o zapewnienie bezpieczeństwa kaplice na cmentarzach komunalnych udostępniane były w zakresie na jaki pozwalały obecnie obowiązujące przepisy prawa (ilość osób uczestniczących w pochówku). Ponadto po każdym zakończonym pogrzebie kaplice były każdorazowo poddane dezynfekcji.

Zgodnie z umową z dnia 25.04.2013 r. Miejski Zakład Usług Komunalnych Sp. z o. o. z siedzibą w Wałbrzychu przy ul. Kolejowej 4 administruje i utrzymuje cmentarze komunalne w Wałbrzychu. Spółka świadczy kompleksowe usługi związane z utrzymaniem cmentarzy komunalnych zlokalizowanych przy:

- ul. Moniuszki,
- ul. Żeromskiego z obiektem prosektorium,
- ul. Cmentarnej
- Zakres usług:
- prace porządkowe,
- prace pielęgnacyjne,
- konserwacja i naprawy,
- remonty i inwestycje,
- usługi cmentarne,

- usługi pogrzebowe (działalność komercyjna)

Tabela 2. Dochody gminy Wałbrzych z tytułu opłat cmentarnych.

ROK	DOCHÓD
2020	575 550,67zł

Spółka upoważniona jest do pobierania opłat za świadczenia usług cmentarnych na rzecz społeczności lokalnej, w tym udostępnienie miejsc grzebalnych na terenie cmentarzy komunalnych, zachowanie grobu na dalsze lata, rezerwacja miejsca na grób, korzystanie z prosektorium i domu pogrzebowego, wjazd pojazdami na teren cmentarzy komunalnych. Dochody z tego tytułu odprowadzane są do Gminy.

4 SIEĆ ZAOPATRZENIA WAŁBRZYCHA W WODĘ

Obszar działalności Wodociągów Wałbrzych położony jest na terenach trzech powiatów: wałbrzyskiego, kamiennogórskiego i świdnickiego. Woda z systemu wodociągowego Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji dostarczana jest również hurtowo do Bolkowa w powiecie jaworskim.

Wg danych statystycznych na dzień 31.12.2020 r. obszar działalności WPWiK Sp. z o. o. ma powierzchnię około 600 km2.

W Wałbrzychu istnieją szczególne warunki, które trudno porównywać z warunkami panującymi w innych miastach. Do miasta Wałbrzycha woda tłoczona jest z ujęć na terenie gmin: Marciszów i Kamienna Góra położonych ponad 20 km od aglomeracji wałbrzyskiej i ujęć na terenie Unisławia Śląskiego i Rybnicy Leśnej w gminie Mieroszów położonych w odległości kilku kilometrów od Wałbrzycha. Woda ze Stacji Uzdatniania Wody w Unisławiu Śląskim dociera nie tylko w górne części Wałbrzycha, ale również do Jedliny – Zdroju i części gminy Walim. Układ hydrauliczny sieci jest bardzo niekorzystny, gdyż przesył wody wymaga pokonania różnic terenu sięgających nawet 80 metrów.

Schemat 1. System wodociągowy WZWiK.

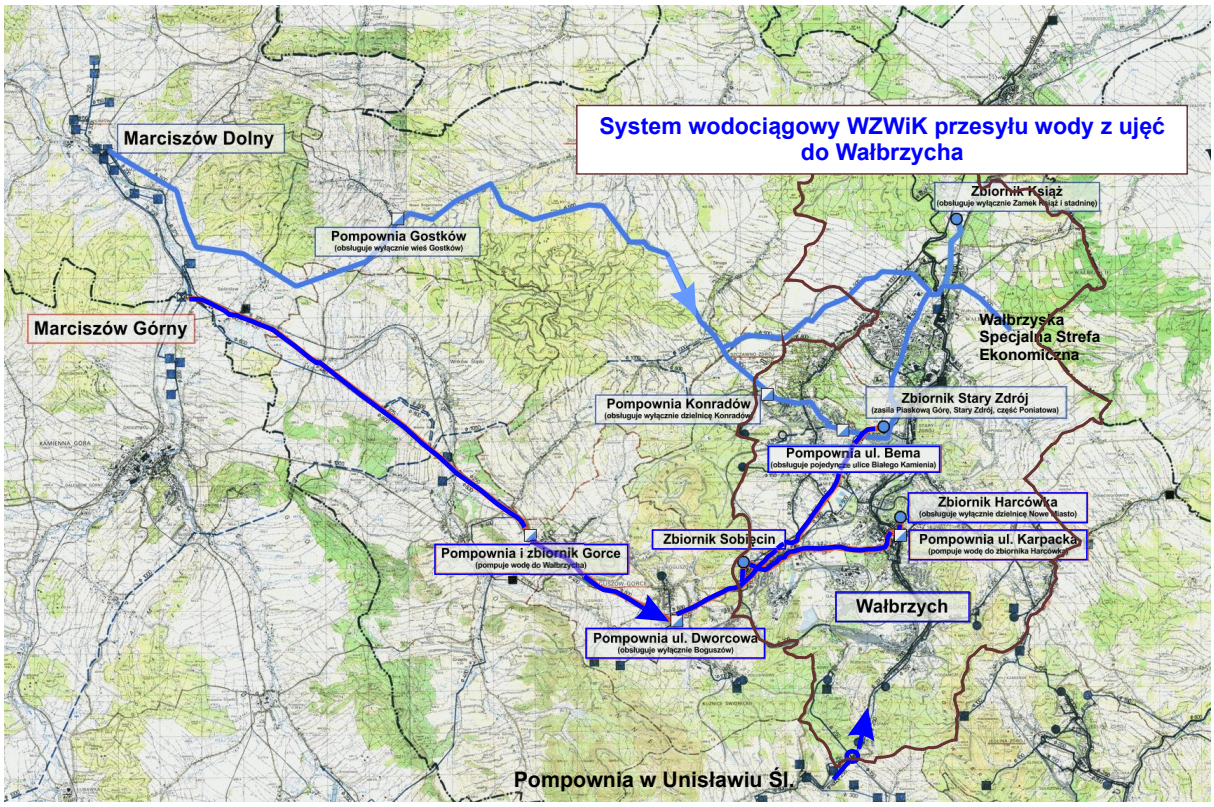

Na obszarze działalności Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji w Wałbrzychu źródłem zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę pitną są zarówno wody powierzchniowe, jak i podziemne.

Podstawowym operatorem eksploatowanych ujęć jest WPWiK Sp. z o.o.

W tabeli zestawiono liczbę ujęć eksploatowanych przez WPWiK Sp. z o.o..

Tabela 10. Ujęcia wody dla zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców w wodę pitną na obszarze działalności WZWiK /dane z Wałbrzyskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. /

Gmina	Liczba ujęć		Uwagi
	wód podziemnych	**wód powierzchniowych**	
Boguszów-Gorce	4	1 (potok Lesk)	podstawowe źródło – magistrala Marciszów-Wałbrzych
Czarny Bór	2	-	
Głuszyca	4	2	potok Złoty Potok, potok Kłobia, kamieniołom-zbocze g. Ostoja
Jedlina Zdrój	2	-	główne zasilanie magistralą z Rybnicy Małej (gm. Głuszyca)do Jedlina przez Suliszów.
Marciszów	7	22	
Walim	4	1	

Wody podziemne ujmowane są z warstw wodonośnych zbudowanych z różnorodnych skał pochodzących z okresów: czwartorzęd, kreda, trias, perm, karbon, prekambr. Ujęcia stanowią zarówno studnie wiercone, studnie szybowe, sztolnie, ujęcia drenażowe, ujęcia szczelinowe. Z kolei ujęcia wód powierzchniowych

wykonane są jako ujęcia typu brzegowego lub typu dennego. Wszystkie eksploatowane ujęcia mają ważne pozwolenia wodnoprawne na pobór wody.

Ponadto, źródłem zaopatrzenia w wodę m.in. mieszkańców Wałbrzycha są ujęcia zlokalizowane na terenie gminny Kamienna Góra. Są to:

- ujęcie wód podziemnych z utworów kredowo-triasowo-permskich „Gorzeszów-Jawiszów" (woda pobrana na ujęciu przesyłana jest poza teren powiatu kamiennogórskiego, do Wałbrzycha);
- ujęcie wód powierzchniowych z rzeki Bóbr w Dębrzniku (zostało wykonane w latach 70. dla potrzeb zaopatrzenia w wodę aglomeracji wałbrzyskiej oraz miejscowości położonych wzdłuż trasy przesyłowej – Boguszowa - Gorc i Czarnego Boru).

Tabela 31. Ujęcia wody o największym poborze wody
/dane z Wałbrzyskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o./

Ujęcie	Gmina	Typ ujęcia	Dopuszczalny pobór, $Q_{max\ d}$ m^3/d	Uwagi
Ujęcie na rzece Bóbr	Marciszów		34 000	z rzeki Bóbr
„Marciszów Dolny"	Marciszów	podziemne, głębinowe – studnie wiercone	15 500	czwartorzędowy poziom wodonośny
„Gorzeszów-Jawiszów"	Kamienna Góra	podziemne, głębinowe – studnie wiercone	9 120	kredowo-triasowo-permski poziom wodonośny
„Unisław Śląski"	Mieroszów	podziemne, głębinowe – studnie wiercone	4 500	karbon poziom wodonośny
„Marciszów Górny"	Marciszów	podziemne, głębinowe – studnie wiercone	13 232	czwartorzędowy poziom wodonośny
„Ptaszków"	Kamienna Góra	podziemne, lewarowe	5 500	sztuczna infiltracja z rzeki Bóbr
„Marciszów Górny"	Marciszów	podziemne, lewarowe		sztuczna infiltracja z rzeki Bóbr
„Głuszyca Górna"	Głuszyca	podziemne drenażowe	1 500	
„Czarny Bór"	Czarny Bór	podziemne głębinowe – studnie wiercone	3 000	czwartorzędowy poziom wodonośny

Najstarsze ujęcia wykonane zostały z początkiem XX wieku; są to ujęcia wód podziemnych. Podobnie „najmłodsze" ujęcia, wykonane w 1992 r., są ujęciami wód podziemnych. Ze względu na aktualny stan techniczny niezbędne jest podjęcie stosownych działań na ujęciach: „Marciszów Górny" (gm. Marciszów), w Grzmiącej (gm. Głuszyca) – ujęcie drenażowe, w Kolcach (gm. Głuszyca) – ujęcie drenażowe.

Od kilku lat trwają prace związane z zagospodarowaniem potencjalnych ujęć w bliskim sąsiedztwie Wałbrzycha. W 2019 roku została opracowana dokumentacja projektowa za kwotę 518.000 zł netto na budowę stacji uzdatniania wody dla ujęcia podziemnego, przy ul. Włościańskiej 10 d w Jedlinie – Zdroju przy dawnym szybie Pokój. Uzyskano zatwierdzenie dokumentacji na budowę stacji ujęciowej, pozwolenie na jej

budowę oraz wyłoniono wykonawcę. Jest to jedno ze strategicznych przedsięwzięć WODOCIĄGÓW Wałbrzych. Wg stanu na I kwartał 2021r. zaawansowanie robót jest na poziomie 80%.

Całkowity koszt przedsięwzięcia wynosi 16.777.200,00 zł. Przewiduje się, że z ujęcia będzie korzystać 20.527 osób. Wydajność ujęcia została ustalona na ok. 2.500 m3/d.

Poza ww. przedsięwzięciem trwają badania i analizy wód pokopalnianych, które w przypadku pozytywnych wyników będą mogły być wykorzystane dla potrzeb zbiorowego zaopatrzenia w wodę aglomeracji wałbrzyskiej. Chodzi o wykorzystanie wód zrzucanych ze sztolni Fryderyk-Wilhelm w rejonie Politechniki Wrocławskiej przy ul. Armii Krajowej (właściwie przy ul. Braci Śniadeckich).

W 2020 roku zostały wykonane opracowania: „Koncepcja i prace badawcze dotyczące budowy Zakładu Uzdatniania Wody w oparciu o sztolnię Fryderyk-Wilhelm w Wałbrzychu oraz dotyczące analizy przedrealizacyjnej dla projektu pn. „Budowa Zakładu Uzdatniania Wody w oparciu o ujęcie wód pokopalnianych wypływających ze sztolni Fryderyk -Wilhelm w Wałbrzychu wraz z infrastrukturą”. Trwają działania i przygotowania mające na celu opracowanie dokumentacji projektowych. Przewiduje się nakłady na budowę ZUW na poziomie ok. 100 mln złotych, a na budowę ujęcia również ok. kilkudziesięciu mln złotych Kolejne działania ukierunkowane są na wykorzystanie zasobów wód z rejonu Czarnego Boru, Głuszycy, Kotliny Krzeszowskiej z tzw. niecki śródsudeckiej i okolic.

Tabela 12. Sieć wodociągowa na terenie Wałbrzycha w 2020 r.
/dane z Wałbrzyskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. /

Długość sieci wodociągowej rozdzielczej ogółem wg M-06	218,6 km
Budynki mieszkalne podłączone do sieci wodociągowej – w% ogółu budynków mieszkalnych	98,7%

Tabela 13. Wybrane parametry zaopatrzenia Wałbrzycha w wodę w 2020 r.
/dane z Wałbrzyskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o./

Średnia miesięczna sprzedaż wody	4.084800/12= 340.400 m3/m, w tym dla gospodarstw domowych: 254817 m3/m
Średnie miesięczne zużycie wody na 1 mieszkańca.	3,06 m3/1 mieszkańca/miesiąc
Średnio miesięczne zużycie wody na potrzeby własne przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego (w tym technologiczne)	39.633 m3/miesiąc
Średnia cena za m3 wody	6,78 zł brutto
Ilość nieruchomości podłączonych do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w 2020 r.	Do sw. 15, do ks 84

4.1 JAKOŚĆ WODY PITNEJ

Woda dostarczana odbiorcom na terenie objętym działalnością Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji, w tym na terenie Wałbrzycha odpowiada warunkom zawartym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2017 poz. 2294)

Prowadzona przez Wałbrzyskie Wodociągi akcja „Dobra woda z kranu” ma duże wsparcie. Woda jest jakościowo dobra, spełnia – zarówno pod względem parametrów bakteriologicznych, organoleptycznych i chemicznych – wymagania rozporządzenia dotyczące wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Harmonogramy poboru próbek wody ustalone są zgodnie z wymogami rozporządzenia Dz. U. 2017 poz. 2294 i ustawami z nim związanymi.

Dział Analiz i Badań Laboratoryjnych WPWiK Sp. z o. o. wykonał w 2020 roku około 3012 poborów próbek w ramach kontroli wewnętrznej, w tym około 44/ poborów obejmujących program monitoringu jakości wody.

5 SYSTEM KANALIZACYJNY

System kanalizacyjny Wałbrzycha tworzą dwa oddzielne systemy, posiadające własne oczyszczalnie ścieków (poza terenem Wałbrzycha):

1) system kanalizacyjny w ramach Aglomeracji Wałbrzych (bez dzielnic Rusinowa i Kozice) z oczyszczalnią ścieków Ciernie w Świebodzicach;
2) system kanalizacyjny w ramach Aglomeracji Dziećmorowice (dzielnice Rusinowa i Kozice) z oczyszczalnią ścieków Dziećmorowice.

Tabela 14. Długość sieci kanalizacyjnej Wałbrzycha w 2020 r.
/dane z KPOŚK za 2020 r./

Długość sieci kanalizacyjnej ogółem	217,1 km
Długość sieci kanalizacji sanitarnej wybudowanej w 2020 r.	996,25m
Stopień pokrycia miasta siecią kanalizacyjną	94,8%

Tabela 45. Liczba mieszkańców, a sposób odprowadzania ścieków na terenie Wałbrzycha w 2020 r.
/dane z KPOŚK za 2020 r./

Liczba mieszkańców korzystających z systemu kanalizacyjnego	97 158
Liczba mieszkańców podłączonych do sieci w 2020 r.	28
Liczba mieszkańców obsługiwanych przez tabor asenizacyjny	1867
Ilość zbiorników bezodpływowych	550
Liczba mieszkańców obsługiwanych przez przydomowe oczyszczalnie ścieków	84
Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków	26
Średnia cena za odprowadzenie do sieci kanalizacji sanitarnej m3 ścieków	8,69 zł za odbiór 1 m3 ścieków +podatek Vat 8%=9,39 zł + odpowiednie opłaty abonamentowe dla grup odbiorców

Tabela 56. Dane dotyczące oczyszczalni Ciernie
/dane z Wałbrzyskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o./

Oczyszczalnia CIERNIE	
Średnia przepustowość oczyszczalni	50 000 m3/d
Maksymalna przepustowość godzinowa oczyszczalni	4 000 m3/h
Maksymalna roczna przepustowość oczyszczalni	14 600 000 m3/rok
Projektowana wydajność	200 000 RLM
Ilość ścieków oczyszczonych w 2020 r.	9 086 000 m3/rok
Ilość ścieków dopływających na oczyszczalnię -średnia	24 899 m3/d

5.1 INWESTYCJE I REMONTY SIECI KANALIZACYJNEJ

W 2020 roku realizowano przebudowy i budowy sieci kanalizacji sanitarnych i sieci wodociągowych w ul.: Osiedleńców, Niepodległości (od ul. Sikorskiego do ul. Kaszubskiej), Paderewskiego wraz z pl. Powstańców Warszawy, Ratuszowej, 1 Maja od ul. Św. Józefa do ul. Zachodniej, Grzybowej/ul. Jagodowej, Villardczyków, Nałkowskiej i Hirszfelda, pl. Konstytucji 3 Maja (remont).

Realizowano (kontynuowano) budowy odcinków:

- sieci wodociągowych w ul. Pułaskiego, Grzybowej 13, Świerkowej, Osiedle Stare (II etap – kontynuacja), ul. Krasickiego, ul. Św. Józefa, ul. Puszkina, ul. Sztygarskiej, ul. Dunikowskiego;
- sieci i przyłączy kanalizacji sanitarnych w ul. Wieniawskiego, ul. Długosza, ul. Przyjaciół Żołnierza.